

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 4/2021-58

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Lašákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 7/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Svidník **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Svidník **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 23. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 7/2020 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je jedným zo žalovaných subjektov v konaní o žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Napadnuté konanie na okresnom súde začalo 11. júla 2002. Vo veci rozhodol okresný súd prvým rozsudkom z 19. decembra 2005, ktorý bol však zrušený uznesením krajského súdu z 29. novembra 2006 a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Okresný súd uznesením z 12. januára 2009 pripustil vstup sťažovateľa do konania na strane žalovaných. Druhýkrát vo veci rozhodol rozsudkom 13. júna 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“). Na základe podaného odvolania bol spis postúpený krajskému súdu, ktorý v namietanom konaní ku dňu podania ústavnej sťažnosti o odvolaní nerozhodol.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že z dôvodu extrémnej dĺžky napadnutého konania v trvaní viac ako 18 rokov, ktoré nie je právoplatne ukončené, boli všeobecnými súdmi porušené jeho označené práva. Sťažovateľ sa spor dotýka od januára 2009, napriek tomu ide o 11 rokov z namietanej celkovej dĺžky súdneho konania. Podľa sťažovateľa rozsudok okresného súdu bol vyhlásený až po 12 rokoch od vrátenia veci krajským súdom súdu prvej inštancie. Od podania odvolania proti rozsudku okresného súdu a jeho postúpenia krajskému súdu vec spočíva na odvolacom súde napriek neúmernej dĺžke súdneho konania.

5. Podľa sťažovateľa aj napriek procesnej zložitosti veci v dôsledku zvýšeného počtu subjektov na strane žalovaných a relatívne vysokému počtu aplikovaných právnych predpisov, keďže ide o reštitučné konanie, nie je možné celkovú dĺžku súdneho konania v dĺžke 18 rokov akceptovať. Z tohto dôvodu požaduje sťažovateľ aj primerané finančné zadost'učinenie.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v namietanom konaní bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal krajskému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančne zadost'učinenie a náhradu trov konania.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 4/2021-30 z 21. januára 2021 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

8. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti.

9. Predseda okresného súdu prípisom č. k. 1SprO 90/2021 z 15. februára 2021 k ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vyhlásil 13. júna 2018 rozsudok, ktorý 16. júla 2018 napadli žalovaní odvolaním. Spis bol 15. októbra 2018 postúpený krajskému súdu, ktorý ho 25. septembra 2019 vrátil na postup podľa § 224 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Okresný súd následne 3. októbra 2019 vydal opravné uznesenie a 27. januára 2020 odvolanie a spis opätovne postúpil odvolaciemu súdu.

10. Predseda krajského súdu v prípise č. k. Spr. 64/21 z 25. februára 2021 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania a k ústavnej sťažnosti uviedol, že spis postúpený z okresného súdu je aktuálne v stave, keď sa zisťujú podmienky pre vedenie konania súvisiace so smrťou niektorých zo sporových strán a s tým, že ide aj o osoby s posledným pobytom v zahraničí. V rámci vedeného odvolacieho konania krajský súd dopĺňa dokazovanie, ktorého výsledkom by malo byť privodenie konečného rozhodnutia o podanom žalobnom návrhu. Obsah spisu, vysoký počet účastníkov konania, rozsiahlosť spisového materiálu i náročnosť samotného právneho posúdenia, na ktorú poukázal aj sám sťažovateľ, svedčia o zložitosti veci z hľadiska zisťovania skutkového stavu a aj pre samotné právne posúdenie. Odvolací súd nie je vo veci nečinný, ako to tvrdí sťažovateľ. V súvislosti s realizáciou účinných úkonov smerujúcich k vecnému rozhodnutiu navrhuje ústavnú sťažnosť proti postupu krajského súdu ako neopodstatnenú zamietnuť.

11. K prípisu pripojil predseda krajského súdu aj vyjadrenie predsedníčky senátu 9 Co, podľa ktorej bol spis s rozsudkom okresného súdu s cieľom rozhodnutia o odvolaní doručený krajskému súdu 23. októbra 2018 a pridelený do senátu 4 Co pod sp. zn. 4 Co 153/2018, ktorý v predchádzajúcom konaní rozhodnutím z 29. novembra 2006 zrušil prvý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V tomto odvolacom konaní bola uznesením z 10. septembra 2019 vec vrátená okresnému súdu na opravu chybné uvedené označenia žalovanej v 62. rade. Po opätovnom postúpení odvolania okresným súdom bol spis 30. januára 2020 pridelený do senátu 9 Co na základe Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce krajského súdu na rok 2020. Povinnosťou krajského súdu je o odvolaní vo veci samej rozhodnúť podľa § 390 písm. a) CSP, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz zrušené.

Žaloba z 11. júla 2002 bola pôvodne podaná proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že takto označený žalovaný vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nadobudol na základe notárskeho osvedčenia na tom právnom základe, že všetci pôvodní vlastníci sa nachádzajú na neznámom mieste a obec [REDAKOVANÉ] nemá o nich žiadne informácie. Predmet konania, teda určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli údajne zabraté štátom v dôsledku revízií pôdohospodárskeho majetku podľa vtedy platného zákona č. 142/1947 Sb. o revisi prvni pozemkové reformy (ďalej len „zákon č. 142/1947 Sb.“), vykazuje znaky možnej zložitosti nielen pre rozsiahly, v čase sa meniaci okruh žalovaných, ale aj pre právne posúdenie. Okresný súd uznesením z 12. januára 2009 pripustil vystúpenie pôvodne žalovaného subjektu a vstup tých osôb do konania, s ktorými následne konal, pričom jedným z nich je aj sťažovateľ ako žalovaný v 80. rade.

Podľa predsedníčky senátu namietané konanie krajského súdu nie je vedené v rozpore s ústavnoprávnymi kritériami prejednávania veci bez zbytočných prietáhov vzhľadom na zložitosť veci a okolnosti príslušným súdom neovplyvniteľných zmien v procesnom spoločenstve žalovaných.

12. Stanoviská okresného súdu a krajského súdu boli zaslané na vyjadrenie sťažovateľovi, ktorý vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 8. marca 2021 v podstatnom zotrval na svojich tvrdeniach uvedených v ústavnej sťažnosti. Skutočnosť, že okresný súd súčasne nedisponuje spisom, nie je podľa sťažovateľa postačujúca a hodná ospravedlnenia namietaného prietahu v konaní okresného súdu, ktorým súčasne dochádza k porušovaniu jeho práv.

V súvislosti s vyjadrením krajského súdu zastáva sťažovateľ názor, že odvolací súd mal konať rýchlejšie a v prípade, ak sa v konaní vyskytnú vady, má ich prednostne odstraňovať sám, keďže dochádza k ďalšiemu predlžovaniu celkového času súdneho konania. Z tohto dôvodu považuje postup odvolacieho senátu 4 Co a vrátenie veci okresnému súdu s cieľom vydania opravného uznesenia (uznesenie z 10. septembra 2019, pozn.) za neefektívny, čo zbytočne prispelo k predĺženiu konania.

13. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

14. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa namietajúcom porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v kontexte s dlhodobou nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom vystupuje sťažovateľ na strane žalovaných, a nečinnosťou krajského súdu v namietanom konaní.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

18. Prvým posudzovaným kritériom bola právna a faktická zložitost' veci. Pokiaľ ide o právnu zložitost' veci vedenej pred okresným súdom, ústavný súd bral do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj charakter veci. Predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli údajne zabraté štátom v dôsledku revízií pôdohospodárskeho majetku podľa zákona č. 142/1947 Sb. Rozhodovanie o vlastníckych právach z titulu reštitúcie možno spravidla po právnej stránke hodnotiť ako zložitejšie, čo v konečnom dôsledku priznáva sťažovateľ aj odvolací súd.

Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, posudzované konanie považuje ústavný súd vzhľadom na veľký okruh subjektov na strane žalovaných ako fakticky zložitú. Faktická zložitost' konania sa navyše zvyrazňuje postupným rozširovaním okruhu účastníkov konania z dôvodu úmrtia niektorých pôvodných žalovaných. V neposlednej miere procesnú zložitost' veci znásobuje aj prítomnosť medzinárodného prvku, pretože viacerí žalovaní (aj samotný sťažovateľ, pozn.) nemajú pobyt na území Slovenskej republiky. Takýto medzinárodný prvok v konaní môže mať za následok zdĺhavosť, na čo poukázal aj predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení.

V tejto súvislosti však ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ani zložitost' sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03, III. ÚS 377/09).

Uvedené skutočnosti, teda právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia (podobne napr. IV. ÚS 135/2013).

19. Rovnaké kritériá pri hodnotení zložitosti veci uplatnil ústavný súd aj pri posúdení namietaného konania pred odvolacím súdom, i keď pri hodnotení skutkovej zložitosti v konaní pred krajským súdom ústavný súd vzal do úvahy tú skutočnosť, že čas krajského súdu nevyhnutný na štúdium spisového materiálu je nepomerne dlhší ako čas okresného súdu, s poukazom na tú skutočnosť, že ako súd druhej inštancie bude musieť o odvolaní rozhodnúť s konečnou platnosťou (§ 390 CSP).

20. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní, či v konaní pred všeobecným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľa. V preskúvanom konaní ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania v jeho veci.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bol postup okresného súdu v napadnutom konaní a postup krajského súdu v namietanom konaní.

21. Záver o tom, či dĺžka konania je alebo nie je ešte primeraná, možno formulovať vždy s prihliadnutím na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s prihliadnutím na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené, teda či sú pričítateľné všeobecnému súdu (III. ÚS 188/2020).

22. Ako už bolo uvedené (body 3 a 11 tohto nálezu, pozn.), okresný súd 12. januára 2009 pripustil vstup sťažovateľa do napadnutého konania na strane žalovaných, a preto len od tohto momentu prichádza u sťažovateľa do úvahy skúmanie možného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedená skutočnosť má zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu zbytočných prietahov v napadnutom konaní okresného súdu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku povolenia pristúpenia sťažovateľa do konania došlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu (singulárna sukcesia). Sťažovateľ preto môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietahov len pre štádium, ktoré nasledovalo po jeho vstupe do konania (podobne napr. II. ÚS 129/06, I. ÚS 50/2014).

23. V posudzovanej veci však nie je primárne prehliadnuteľné, že posudzované konanie pred všeobecnými súdmi trvá od 11. júla 2002, teda už 18 rokov. Okresný súd v merite veci rozhodol po 17 rokoch (okresný súd 13. júna 2018 vyhlásil rozsudok v spojení s opravným uznesením z 3. októbra 2019). Od 27. januára 2020 prebieha odvolacie konanie pred krajským súdom.

24. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie pred okresným súdom teda trvalo 16 rokov, z toho od vstupu sťažovateľa do konania (12. januára 2009, pozn.) celkom 11 rokov. Napriek právnej zložitosti veci a procesnej zložitosti tohto sporu, ktorá bola spôsobená veľkým počtom subjektov na strane žalovaných v tomto reštitučnom konaní, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade bola dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom neprimeraná,

ústavnoprávne neakceptovateľná, a preto ústavný súd hodnotí postup okresného súdu ako neefektívny bez potreby vyhodnocovania jednotlivých čiastkových úkonov okresného súdu.

25. Postup okresného súdu nesmeroval efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, nie je zlučiteľný s jeho označenými právami, a preto ústavný súd rozhodol, že v okolnostiach danej veci bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

26. Z vyhodnotenia krajského súdu v namietanom konaní ústavný súd konštatuje, že tento postupoval bezprietáhovo. Je potrebné mať na zreteli aj čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu od prvoinštančného súdu, ako aj skutočnosť, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný riadny opravný prostriedok a odvolací súd vec právoplatne uzatvára. Vnímajúc dĺžku samotného namietaného konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľom označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje (ku dňu rozhodovania ústavného súdu) 14 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného obdobia, ktorá sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky, nie je neúnosná. V dôsledku toho ústavný súd prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti smerujúcej proti krajskému súdu nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Za prietáh v konaní ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa nehodnotí ani postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 153/2018 v období od 23. októbra 2018 do 10. septembra 2019 (bod 11 toto nálezu).

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Z uvedeného vyplýva, že tento výrok je viazaný na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že označené práva, ktorých porušenie sťažovateľ namietal, postupom krajského súdu porušené neboli, návrhu sťažovateľa na prikázanie krajskému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietáhov nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadost'učinenia proti okresnému súdu v sume 13 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, poukazujúc na utrpenú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky súdneho konania.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu (bod 18 toho nálezu), majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku nálezu).

V. Trovy konania

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Úspešný sťažovateľ si uplatnil právo na náhradu trov konania v rozsahu 5 úkonov právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, právny rozbor veci, porada advokáta s klientom, podanie ústavnej sťažnosti a podanie vyjadrenia na výzvu ústavného súdu.

Ústavný súd vyhodnotil uplatnený úkon právneho rozboru (opodstatnenosti podania ústavnej sťažnosti a porušenia práv sťažovateľa) tak, že tvorí neoddeliteľnú súčasť prevzatia a prípravy zastúpenia a je obsahom podania ústavnej sťažnosti, preto ho nevyhodnotil ako samostatný relevantný úkon právnej služby, za ktorý patrí samostatná náhrada. Ani za porady právneho zástupcu so sťažovateľom ústavný súd odmenu nepriznal, pretože to nevyhodnotil ako úkony relevantné pre rozhodnutie vo veci samej. Ďalšie porady s klientom považuje ústavný súd za účelné iba za situácie, ak v konaní dôjde k mimoriadnym okolnostiam, ktoré si advokát a klient potrebujú ozrejmiť a prekonzultovať (napr. II. ÚS 515/2020). V danom prípade sťažovateľ mimoriadnosť týchto úkonov nedeclaroval ani nepreukázal.

34. Ústavný súd priznal (čiastočne) sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 177 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,62 eur. Za jeden úkon uskutočnený v roku 2021 (stanovisko z 8. marca 2021

k vyjadreniu všeobecných súdov) patrí odmena v sume 181,17 eur a režijný paušál v sume 10,87 eur.

Keďže advokátska kancelária je aj platcom dane z pridanej hodnoty, tieto trovy sa zvyšujú o 20 %. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 680,74 eur (bod 3 výroku nálezu).

35. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu